

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

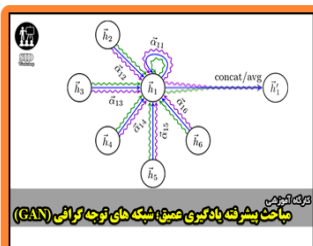

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛ شبکه های توجه گرافی (GAN)

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

آموزش استفاده از وب آو ساینس

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی

بررسی وضعیت تولید علم در ایران

نویسه موسی رضایی گلپان^۱

چکیده

در سال های اخیر شاهد آمار و ارقامی در رابطه با بهبود رتبه علمی ایران در بین کشورهای جهان بوده ایم. این آمار که معمولاً بر مبنای بالا رفتن تعداد مقالات پذیرفته شده در ژورنال های معتبر بین المللی می باشد، به ظاهر نشان دهنده ی پیشرفت غافلگیر کننده ی ایران در محافل علمی به شمار میرود، اما آیا واقعاً این چنین است؟ آیا حجم وسیع مقالات ارسال شده از ایران بهبود وضعیت علمی کشور را دنبال داشته یا تنها شاهد رقابت های بی ثمر ثبت مقاله در بین دانشگاهیان بوده ایم؟ در این مقاله سعی شده ابعاد مختلف این موضوع بررسی شود و سپس راهکارهایی برای بهبود وضعیت فعلی ارائه شده است.

واژه های کلیدی: تولید علم، صنعت، دانشگاه، مقالات علمی

۱. مقدمه

بنیان و پشتوانه انسانی کشور ما با توجه به وجود استعداد های شکوفا در عرصه های مختلف علمی بسیار غنی می باشد اما بررسی ها نشان می دهد که گاه این نیروی انسانی که منبع ارزشمندی برای هر کشور به شمار می رود در مسیر نادرستی قرار می گیرد که نمی توان آینده روشنی برای آن متصور شد. امروزه در عرصه علمی این فرصت عظیم به تهدیدی برای کشورمان تبدیل شده که خطراتی را به دنبال دارد. در ادامه ابتدا به بررسی وضعیت فعلی پرداخته، و سپس راهکارهایی برای آن ارائه شده است.

۲. وضعیت کنونی

در این بخش به بررسی وضعیت کنونی کشور در زمینه تولید علم و کیفیت مقالات ارائه شده از زوایای مختلف در پنج بخش مجزا پرداخته شده است.

^۱ - کارشناسی ارشد امنیت اطلاعات دانشگاه بین المللی امام رضا(ع)، n.moosarrezayi@gmail.com

۱-۲. کنفرانس های داخلی

امروزه در کشور شاهد رشد روزافزون کنفرانس های داخلی هستیم. همانطور که اشاره شد این همایش ها به ظاهر نشان دهنده پویایی علمی در کشور می باشد اما متأسفانه با کمی دقت در مقالات برخی از این گونه کنفرانس ها شاهد کیفیت بسیار پایین بسیاری از موارد ارسالی و حتی پذیرفته شده هستیم که این خود نشان دهنده عدم توجه کافی داوران به محتوای علمی مقالات، و پرداختن به مسائل حاشیه ای برای تصمیم گیری در مورد پذیرفتن یا رد کردن آنها می باشد. در این بین متوجه می شویم که در بعضی موارد داوران حتی زحمت خواندن چکیده مقاله را نیز به خود نداده اند! البته کنفرانس های قوی در کشور نیز کم نمی باشند اما افزایش کنفرانس هایی با اهدافی غیر از اهداف علمی زنگ خطری برای جامعه علمی ما به شمار می رود.

همچنین یکپارچه نبودن پایگاه های داده مقالات داخلی باعث سوء استفاده افراد سودجو و ارسال مقالات مشابه به چندین کنفرانس و همایش می شود که این خود تشخیص سرقت های ادبی را با مشکل مواجه کرده است.

۲-۲. دانشگاه مقاله محور به جای صنعت محور

مشکل دیگری که در دانشگاه های ما به وفور به چشم می خورد جدایی دانشگاه از صنعت می باشد. در حالیکه این دو رکن اساسی کشور باید در کنار هم و مکمل هم باشند تا پویایی اقتصادی و علمی کشور بدست آید، هر کدام از آنها راه خود را در پیش گرفته و از فواید دیگری بی نصیب مانده است. شاهد این ماجرا موضوعات صرفاً تئوری پایان نامه هاست، در حالی که تعداد پایان نامه هایی که به راهکاری عملی در خارج از محیط های آزمایشگاهی تبدیل می شوند بسیار ناچیز هستند.

۳-۲. چه مقدار از تولید علم خود استفاده می کنیم؟

امروزه اکثر مقالات ارائه شده در دانشگاه های ما صرفاً تولید علمی هستند که یا کاربردی در دنیای خارج از دانشگاه ندارند و یا راهکار استفاده از آن در داخل کشور هرگز ارائه نمی شود. از سویی دیگر در واقع بسیاری از مقالات ما تنها بهبودی ناچیز بر روش های موجود می باشند که ما توانایی استفاده از همین بهبود را هم نداریم! تولید علم ما در اکثر موارد تولید علم برای سایر کشورهاست و صنعت خودمان از استفاده از علم دانشمندان داخلی محروم می ماند. حتی در مواردی ممکن است این علوم تولید شده علیه کشور خودمان نیز استفاده شود، و این یعنی استفاده از علمی که ما تولید کرده ایم علیه منافع ملی ما به این دلیل که خودمان قابلیت پیاده سازی آن را نداشته ایم که این خود مسئله ای چالش برانگیز می باشد.

۴-۲. خرید و فروش مقالات ISI و پایان نامه

معضل دیگری که امروزه شاهد آن هستیم پدیده نامیمون خرید و فروش مقاله و پایان نامه می باشد. یکی از دلایل بوجود آمدن این مشکل طی کردن مدارج علمی در دانشگاه ها بدون انجام کارهای عملی و تنها با مطالعات تئوری می باشد. در این بین افراد راحت طلبی نیز وجود دارند که از این نظام آموزشی سوء استفاده کرده و تنها به فکر به پایان رساندن مقاطع تحصیلی خود می باشند. چنین فردی که بدون داشتن اطلاعات فنی مورد نیاز در رشته خود، و تنها با خواندن تعدادی منابع محدود می تواند در آزمون های ورودی دانشگاه ها پذیرفته شده و در دوران تحصیل نیز نیاز علمی خود را با خرید مقالات برطرف می کند و ممکن است در نهایت مدرس دانشگاه شود قطعاً دارای توانایی تعریف پروژه های علمی نمی باشد و در پاسخگویی به دانشجویان خود ناتوان خواهد بود.

۲-۵. کیفیت مقالات

سوی مقالات علمی ارزشمندی که در دانشگاه های ما با همت دانشجویان و اساتید متعهد نوشته میشود، متأسفانه مقالاتی که صرفاً برای استفاده در رزومه شخصی افراد نوشته میشوند و دارای محتوای علمی چندانی نیستند نیز در حال افزایش است. به همین دلیل است که مقالاتی که به صورت انجام پروژه هستند بسیار کاهش می یابد، به طور مثال با بررسی مرجع دانش سیویلیکا و جستجو در عناوین مقالات متوجه میشویم تعداد مقالاتی که کلمه "پیاده سازی" در عنوان آنها ذکر شده است تنها ۳۴۸ عدد می باشد که در مقایسه با تعداد مقالات موجود در این مرجع دانش بسیار ناچیز است. البته قطعاً تنها به این جستجو نمیتوان استناد کرد اما بهر حال اینگونه آمار تامل برانگیز می باشند.

در بحث کیفیت مقالات نکته قابل توجه دیگر این است که ارجاع به مقالات ما چقدر است؟ متأسفانه بررسی ها نشان می دهد تعداد ارجاعات به مقالات ما به نسبت تعداد مقالات ارائه شده بسیار پایین است و این یعنی این مقالات در تولید و پیشرفت علم نقش چندانی ندارند.

۳. راهکار

در حال حاضر یکی از مهمترین راهکار های پیش رو یافتن مسائل و مشکلات بومی کشور و پیدا کردن راهکار های متناسب برای آنهاست. اگر هر فرد در حوزه تخصصی خود به دنبال کمبودهای موجود بگردد و سعی کند راه حل جدیدی متناسب با شرایط و امکانات موجود در کشور که قابل پیاده سازی و کاربردی باشد ارائه کند - نه راه حل های ایده آل گرایانه و بلند پروازانه - به مرور شاهد شکوفایی علمی و اقتصادی قابل توجهی در کشور خواهیم بود. در این بین نقش کلیدی اساتید دانشگاه در شناسایی مشکلات حوزه تخصصی خود از یک سو، و شناسایی دانشجویان و محققین متعهد و ایجاد انگیزه ی کار بر روی این مشکلات در آنها از سوی دیگر، انکار ناپذیر است. ایجاد این انگیزه با حمایت های مادی و معنوی محققین ممکن خواهد بود. برای نیل به این اهداف لازم است افرادی از حوزه های صنعت و دانشگاه گرد هم آمده، و پروژه هایی را بر اساس نیازهای بخش صنعت و قابلیت های بخش دانشگاهی تعریف کرده و در اختیار دانشجویان علاقه مند قرار دهند و همچنین حمایت های مالی لازم را نیز انجام دهند. همچنین با این کار انگیزه تلاش علمی در کشور بیشتر می شود و کسانی که علاقه مند به انجام پروژه های مفید و کاربردی هستند کمتر از کشور مهاجرت خواهند کرد.

همچنین نظارت بر محتوای علمی ارائه شده در تمامی کنفرانس های داخلی امری ضروری و فوری به شمار می آید چرا که کیفیت پایین این مجامع باعث دلسرد شدن محققین نسبت به ارائه تحقیقات خود به کنفرانس های داخل کشور می شود. از سوی دیگر حمایت و معرفی و گسترش کنفرانس های داخلی قوی باعث می شود انگیزه محققین واقعی به ارائه مقالات خود به زبان فارسی و ارسال آن به ژورنالهای داخلی بیشتر شود که این خود موجب این می شود که به مرور اعتبار این کنفرانس ها و ژورنالها بالا رفته و باعث شود تولید علم به زبان فارسی گسترش بیشتری پیدا کند.

مورد دیگری که لازم است به آن پرداخته شود یکپارچه سازی و شبکه سازی کنفرانس های داخلی می باشد. این کار چندین مزیت دارد. نخست اینکه از موازی کاری جلوگیری می شود و کنفرانس های مشابه با همکاری هم می توانند کیفیت کارهای موجود را بیشتر کنند. دوم اینکه سرعت های ادبی به راحتی قابل تشخیص و پیگیری می شود و این خود نیز باعث بالا رفتن اخلاق حرفه ای مقاله نویسی شده و اعتبار ژورنالهای داخلی را نیز ارتقاء می بخشد. در نهایت

مزیت سوم نیز این است که با تجمیع مقالات، پایگاهی غنی از تولیدات علم بومی و داخلی بوجود می آید که علاقه مندان بخش های مختلف کشور مانند صنعت و کشاورزی و ... هر یک به فراخور نیاز خود می توانند به راحتی به آخرین دستاوردهای علمی دانشمندان داخلی دست پیدا کنند و از آنها در امور خود بهره بگیرند.

۴. جمع بندی

در این مقاله ابتدا به وضعیت فعلی تولید علم در کشور و مشکلات آن از زوایای مختلف پرداخته شد و سپس راهکارهایی برای بهبود آن ارائه شد که با صبر و پیگیری مداوم مسولان مربوطه قابل انجام هستند. امید است با پیگیری و نظارت کافی شاهد پیشرفت واقعی کشور عزیزمان در تمامی عرصه ها بخصوص علمی باشیم.

منابع

۱. <http://www.civilica.com>
۲. <http://ricest.ac.ir>
۳. <http://fararu.com>

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی